

Tema del trimestre: La llei d'eutanàsia ; un repte per a les demències

➤ Antecedents

El passat 18 de març de 2021 es va aprovar al Congrés Espanyol la llei de regulació de l'Eutanàsia. Una regulació pionera, només 6 països més tenen una regulació similar des del 2002 que va començar a Holanda.

A Catalunya ja s'havien fet passos previs necessaris com la Llei catalana 21/2000 sobre els drets d'informació concernent a la salut i l'autonomia del pacient. Aquest document és primordial perquè és on apareix la regulació del **document de voluntats anticipades** (DVA) fent-lo d'obligat compliment a Catalunya. Un altre document rellevant en aquest procés és la carta de drets i deures de la ciutadania en relació amb la salut i l'atenció sanitària (actualitzada 2015) on a l'apartat 5 està dedicat a l'autonomia i la presa de decisions. Finalment, no es pot entendre aquesta nova llei sense la regulació del dret a *"totes les persones a rebre un tractament adequat del dolor i cures pal·liatives integrals i a viure amb dignitat el procés de llur mort"* que es va incloure a l'Estatut d'Autonomia.

Tot aquest recorregut reconeix el dret de les persones a aspectes essencials com la **limitació de l'esforç terapèutic**, la **retirada o no instauració de tractaments** a petició expressa per la persona (verbal o a través del DVA) o, a la **sedació permanent**.

➤ La regulació al codi penal

L'article 143 del codi penal és el que regula l'homicidi i l'ajuda al suïcidi. Aquest article exposa penes de presó de 4 a 8 anys, tot i que es va rebaixar en alguns supòsits ja l'any 1995 gràcies, entre altres, al cas Ramon Sanpedro. Aquest és l'article que ha quedat modificat també amb la nova llei que regula els nous supòsits d'ajuda i assistència al suïcidi.

Prèviament, al 2016, s'impulsa de del Parlament de Catalunya les comissions de Justícia i Salut on es debat sobre la necessitat de formació del personal sanitari, l'accés efectiu a les cures pal·liatives, la informació a la ciutadania dels drets al final de vida i la importància del

DVA, la despenalització del suïcidi assistit i regulació de l'eutanàsia.

[La llei orgànica de regim especial \(LORE\) 3/2021](#) regula el dret que correspon a tota persona que compleixi amb les condicions exigides a sol·licitar i rebre la ajuda necessària per morir, el procediment que ha de seguir-se i les garanties. Alhora, regula els deures del personal sanitari que atengui a aquestes persones.

Il·lustració de l'artista Wäwä dins l'exposició *La mort digna il·lustrada*.

➤ L'eutanàsia i la demència

Als països on l'eutanàsia està regulada, representa entre el 2 i el 4% del total de defuncions. D'aquests, el 90% són persones en fase terminal, en atenció pal·liativa, el 89% rebia les ajudes socials per discapacitat que precisaven i **les demències representen el 2,4%** dels casos.

La nova llei espanyola preveu l'elaboració d'un manual de bones pràctiques i la constitució de la Comissió de Garantia i Avaluació. Tot i això, l'especificitat de les malalties que cursen amb deteriorament cognitiu fa que la seva gestió pugui generar inquietuds, dubtes i dificultats en part dels professionals.

En aquest sentit, **el DVA és la màxima garantia legal** per una actuació d'acord amb els principis de pròpia persona. El DVA es pot modificar i ajustar al llarg de la vida i és la via per assegurar-se el final de vida escollit i facilitar la presa de decisions a familiars i facultatius.

Aquest pas legislatiu demanarà una actualització i un treball personal i col·lectiu als professionals sanitaris, especialment en l'atenció a les demències. Un treball per introduir la conversa necessària amb les persones i també l'entorn, un treball de coordinació entre professionals de les diferents especialitats com també entre els organismes reguladors. Tot i així, és un pas que descriu una actitud proactiva vers les persones i la seva vida (i mort).

➤ Per més informació relacionada

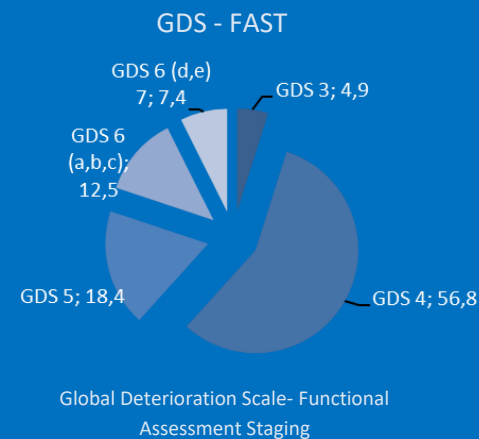
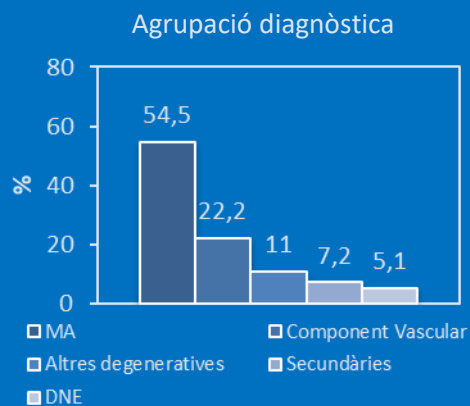
Jakhar J, Ambreen S, Prasad S. Right to life or right to die in Advanced dementia: Physician-assisted dying. *Front Psychiatry* 11:622446 (2021). Article d'opinió basat en la responsabilitat i actuació dels professionals sanitaris davant la mort assistida. La demència i la malaltia mental així com en altres circumstàncies. Finalment proposa una guia i evidència de les necessitats i passos a seguir en l'atenció de les persones amb demència.

Mangino DR, Nicolini ME, De Vries RG, Kim SYH. Euthanasia and assisted suicide of persons with dementia in the Netherlands *Am J Geriatric Psychiatry*, 2019. Estudi descriptiu de les característiques de les persones amb demència que han rebut eutanàsia i la regulació als Països Baixos. L'estudi descriu les característiques de les persones amb demència, els processos d'avaluació dels professionals, les directrius d'eutanàsia i la monitorització del procés d'un total de 75 casos. De les situacions exposades en documents o escrits exposen: estar a un residència, discapacitat per reconèixer les persones, pèrdua de dignitat, ser completament dependent entre altres com elements identificatius d'inici del procés.

Schuermans J, Crol C, Rikkert MO, Engels Y. Dutch GPs' experience of burden by euthanasia requests from people with dementia: a quantitative survey. *BJGP Open*. 2020. Article de recerca sobre la percepció i l'opinió dels metges d'atenció primària (MAP) en relació a l'eutanàsia en persones amb demència. Amb una mostra de 423 MAP, 176 havien rebut almenys 1 petició d'eutanàsia d'una persona amb demència i 40 l'havien aplicat. Del conjunt de càrrega explicitada, la càrrega emocional, els dubtes sobre la millor tècnica a usar, eren menors respecte casos de persones sense demència. En canvi els dubtes sobre la competència cognitiva era major, tot i que, en el global, un major percentatge no van explicitar càrrega associada a l'eutanàsia a persones amb demència.

➤ IV trimestre 2020 de ReDeGi.

- 9.607 casos registrats
- Edat: **81,6** anys
- MMSE: **17,9** punts
- Atenció primària: **77,4%**
- Temps fins al diagnòstic: **2,6** anys
- Antecedents familiars **27,9%**
- Antecedents depressió: **21,3%**

Col·laboradors del ReDeGi:

